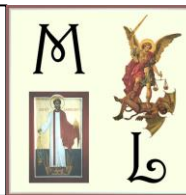

MICHAËL-LAURENS GELOOFSGEMEENSCHAP
NIEUWSBRIEF
Oktober 2023

NIEUWS UIT EIGEN GELOOFSGEMEENSCHAP

VIERINGENROOSTER

- **Zondag 15 oktober**, 28^e zondag door het jaar, **10:00**, **Malawizondag**, Woord en Communieviering, voorgangers: J. van Gaans en K. van Gestel, m.m.v. Ecclesiakoor
 - **Dinsdag 17 oktober**, **10:00** gebedsviering
 - **Zondag 22 oktober**, 29^e zondag door het jaar, **10:00**, Woord en Communieviering, voorgangers: J. Bosboom en W. Eurlings
 - **Dinsdag 24 oktober**, **10:00** gebedsviering
 - **Zondag 29 oktober**, 30^e zondag door het jaar, **10:00**, Woord en Communieviering, voorganger: diaken W. Kremer
 - **Dinsdag 31 oktober**, **10:00** gebedsviering
 -
 - **Donderdag 2 november**, **19:30 Allerzielen**, gebedsviering, voorgangers: K. van Gestel en I. Elsevier, m.m.v. Memento
 - **Zondag 5 november**, 31^e zondag door het jaar, **10:00**, Woord en Communieviering, voorgangers: J. van Gaans en J. Vroom
 - **Dinsdag 7 november**, **10:00** gebedsviering
 - **Zondag 12 november**, 32^e zondag door het jaar, **11:00**, Woord en Communieviering, voorganger: A. van Gaans, m.m.v. Ecclesiakoor
 - **Dinsdag 14 november**, **10:00** gebedsviering
 - **Zondag 19 november**, 33^e zondag door het jaar, **10:00**, Eucharistieviering, voorganger: J. Oude Vrielink ofm en A. van Gaans, diaken
 - **Dinsdag 21 november**, **10:00** gebedsviering
- Iedere zondagochtend zendt KRO-NCRV op NPO 2 een eucharistieviering uit, vanuit een wisselende locatie in Nederland. Aanvang: 10.00 uur. Voorafgaand is er om 9.45 uur het Geloofsgesprek.
- Iedere zondag worden er vieringen vanuit onze parochie uitgezonden; zie hiervoor <https://marthamaria.nl/vieringen/vieringen-luisteren/>
- De Eucharistieviering vanuit ons Eucharistisch centrum wordt om 11:00 uur uitgezonden via [Kerkomroep](#).

Bomen planten: herhaling

Onderstaande tekst trof u aan in de Nieuwsbrief van augustus. In de viering van 15 oktober gaan we er met u over in gesprek en daarom deze tekst in herhaling.

- In juni was er contact met Tim v.d. Linden. Hij is onze vertegenwoordiger van aQysta, dat het landbouwproject van de zusters begeleidt. Men ziet mogelijkheden om de opbrengst van het areaal te vergroten, maar daarvoor dient de bodem verbeterd te worden. Die is op zichzelf eigenlijk te arm. Samen met een landbouwkundige is er een plan ontwikkeld om het gebied met bomen te beplanten. Bomen die de grond verbeteren en bomen die vruchten voortbrengen. De bomen zorgen voor meer schaduw, waardoor de grond minder uitdroogt en het geeft de mogelijkheid om onder de bomen allerlei gewassen te planten die schaduw nodig hebben. Onze werkgroep is enthousiast over deze plannen en wil dit graag ondersteunen. Daarvoor vragen wij uw hulp om de aankoop van deze bomen te realiseren. Gemiddeld kost elke boom €2,--, inclusief transport naar Mwanza. Er wordt gedacht aan 5000 bomen. Om de overlevingskansen van de jonge bomen te vergroten worden deze in november geplant aan het begin van het regenseizoen. Bij de fruitbomen zal het drie tot vier jaar duren voordat ze echt goed vrucht gaan dragen. Dus een beetje geduld is nodig 😊.

Wat is de 'synodale kerk' die paus Franciscus wil? En waarom is de synode in Rome zo bijzonder?

'Synodaliteit is wat God van de kerk vraagt voor het derde millennium', zei paus Franciscus in 2015.

4 oktober 2023 begon in het Vaticaan de bisschoppensynode, de derde en laatste fase van het vernieuwingsproces van paus Franciscus. Wat er gaat gebeuren is historisch. In vijf vragen en antwoorden legt Hendro Munsterman (de Vaticaanwatcher en Rome-correspondent van het Nederlands Dagblad) uit waarom.

1. 'Paus Franciscus wil 'een synodale kerk'. Wat bedoelt hij daarmee?'

De term synode betekent letterlijk 'samen op weg zijn'. Paus Franciscus gebruikt de term 'synodaliteit' om aan te geven dat de verhouding tussen geestelijken en leken nieuwe vormen moet vinden omdat alle gelovigen actiever aan de kerk kunnen bijdragen. 'Synodaliteit is wat God van de kerk verwacht in het derde millennium', vindt hij.

Dit is voor hem vooral ook een manier om het zogenaamde 'klerikalisme' te bestrijden. Dit is de traditionele katholieke cultuur van een geestelijkheid die boven andere gelovigen staat en die alle beslissingen neemt. Volgens Franciscus heeft dit klerikalisme ook geleid tot verschillende vormen van geestelijk, seksueel en machtsmisbruik in de kerk.

In 2021 lanceerde Franciscus daarom een drie jaar durende synode. Om niet alleen over synodaliteit te praten, maar om het gelijk maar in praktijk te brengen werd een wereldwijde volksraadpleging gehouden waarin iedereen mocht meepraten. Via verschillende tussenstappen leidde deze inbreng tot een werkdocument waarover de bisschoppensynode bijna een maand lang zal spreken.

2. 'Gaat de bisschoppensynode ook over heikle thema's als seksuele moraal, homoseksualiteit en vrouwelijke priesters?'

Centraal staat de vraag naar een nieuwe verhouding tussen geestelijken en leken, de gewone gelovigen. En de vraag in hoeverre leken mee kunnen praten in kerkelijke besluitvormingsprocessen.

Maar dat gaat dus gelijk ook over de plaats van vrouwen in de kerk. Dit werd wereldwijd als een van de prioriteiten aangekaart, net als de roep om gehuwde priesters. Over de vraag of vrouwen ook tot diaken of priester gewijd moeten worden verschillen de meningen. Ook wordt in veel landen de vraag naar de plaats van lhbt+-ers, hertrouwde gescheidenen, maar in Afrika ook naar die van polygame gezinnen, gesteld. Hoewel de synode niet over de katholieke seksuele moraal gaat, zal dit zeker ook onderdeel van de discussies zijn.

3. 'Wat is er eigenlijk zo 'historisch' aan deze bisschoppensynode? Is er echt zo'n groot verschil met voorgaande bisschoppensynodes?'

Allereerst: deze bisschoppensynode is voor het eerst ingebed in een bredere synode waarin alle gelovigen konden meepraten. De discussie begon 'beneden' aan het grondvlak en de bisschoppensynode moest luisteren alvorens te kunnen spreken.

Ten tweede: de synode wordt meer als voorheen gezien als een spiritueel proces waar dankzij dialoog en luisteren naar elkaar iets van de heilige Geest opgemerkt kan worden. Zo zal de 'methode van het geestelijke gesprek' worden toegepast. Dat betekent dat telkens drie tot vier minuten stilte en gebed worden ingelast voordat sprekers op elkaar reageren.

Ten derde: voor het eerst in de geschiedenis nemen ook niet-bisschoppen met stemrecht aan de bisschoppensynode deel. Van de 464 deelnemers, hebben 365 stemrecht. Onder deze stemgerechtigden bevinden zich zeventig niet-bisschoppen, waaronder 54 vrouwen. Toch heet het nog steeds bisschoppensynode.

4. 'Maar de Duitse bisschoppen hadden toch ook een 'Synodale Weg' waar het Vaticaan juist boos over was? Hoe zit dat nu?'

De Duitse kerk lanceerde in 2019 een nationale 'Synodale Weg' als antwoord op de misbruikschandalen. De Duitse bisschoppen en de nationale lekenorganisatie ZdK stelden vier 'systemische oorzaken' van kerkelijk misbruik vast: de uitoefening van autoriteit, de plaats van vrouwen in de kerk, de levenswijze van priesters en de katholieke seksuele leer.

De Synodale Weg werd in 2023 afgesloten en de Duitse kerk wil veel hervormingen. Sommige voert zij zelf door, maar voor andere - zoals het wijden van gehuwde mannen en vrouwen - heeft zij toestemming aan het Vaticaan gevraagd. In het Vaticaan zijn velen verbolgen over de Duitse hervormingsdrift, onder meer over het feit dat de Duitse bisschoppen hun macht met leken willen gaan delen. Hoewel de synode van paus Franciscus pas in 2021 startte en deze vier zaken niet specifiek op de agenda stonden, zijn al deze zaken wel door katholieken wereldwijd genoemd als pijnpunten. Zo komen zij dus toch op de agenda van de bisschoppensynode.

5. 'Wat gaan gelovigen in Nederland ervan merken?'

De bisschoppensynode vindt plaats in twee sessies. De eerste in oktober 2023 en de tweede een jaar later. Concrete uitkomsten kunnen dus pas in oktober 2024 worden verwacht.

Maar de bedoeling van de paus is ook dat er een nieuwe kerkelijke cultuur ontstaat waarin geestelijken en leken, maar ook gelovigen met verschillende

meningen, naar elkaar luisteren en van elkaar leren. Die veranderende cultuur moet ook in de lokale bisdommen en parochies doordringen. Pas vanaf eind oktober 2024 zal dat kunnen leiden tot veranderingen in het kerkelijk recht, bijvoorbeeld over de vraag hoe bisschoppen worden benoemd en hoe gelovigen sterker bij besluitvorming kunnen worden betrokken.

Bron: Nederlands Dagblad, maandag 2 oktober 2023

Taizévieringen in de Centrumkerk in Bilthoven

Een aantal keer per jaar, meestal op de laatste zondag van de maand zijn er Taizévieringen in de Centrumkerk in Bilthoven.

Het zijn meditatieve vieringen in de sfeer van het Franse klooster in Taizé, waar mensen uit de hele wereld samenkomen. Er wordt gezongen in verschillende talen en er is gelegenheid om stil te zijn.

Bij elke viering zingt het koor en spelen instrumentalisten onder leiding van Els Firet.

Wie mee wil zingen in het koor of wie mee wil doen met een instrument is van harte welkom. We oefenen altijd om 18.15 uur voorafgaand aan de viering in de Centrumkerk. Als je interesse hebt kun je je aanmelden via het mailadres martien@zigterman.com.

Je krijgt dan van tevoren de liturgie toegestuurd.

Na afloop is er de mogelijkheid om thee of koffie te drinken en na te praten.

Plaats: Centrumkerk, Julianalaan 42 in Bilthoven

Tijd: 19.30 uur

Data voor het komende seizoen:

2023: 29 oktober, 26 november

2024: 28 januari, 25 februari, 24 maart, 28 april

NIEUWS UIT ONS AARTSBISDOM

Op woensdag 4 oktober, de feestdag van de heilige Franciscus van Assisi, is *Laudate Deum* (Prijs God) gepubliceerd. Deze apostolische exhortatie (pauselijke brief) van paus Franciscus is een vervolg op zijn eerdere encycliek *Laudato si'* (Geprezen zijt Gij), uit 2015.

In de inleiding van *Laudate Deum* schrijft de paus dat allerlei gebeurtenissen in de

wereld tijdens de afgelopen acht jaar rondom klimaat en sociale gerechtigheid vragen om verheldering en aanvulling van *Laudato si'*.

De paus schrijft dat de situatie nog urgenter is dan acht jaar geleden toen hij met zijn 'groene' encycliek kwam, waarin het niet alleen om klimaatverandering gaat maar vooral over de consequenties die dit heeft voor kwetsbare en arme mensen die er wereldwijd door getroffen worden.

Breekpunt

"Acht jaar zijn verstreken sinds ik de encycliek *Laudato si'* publiceerde, toen ik met u allen, mijn broeders en zusters van onze lijdende planeet, mijn oprechte zorgen wilde delen over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis. Maar met het verstrijken van de tijd heb ik me gerealiseerd dat onze antwoorden niet adequaat zijn geweest, terwijl de wereld waarin we leven aan het instorten is en misschien wel het breekpunt nadert. Naast deze mogelijkheid is het onbetwistbaar dat de impact van de klimaatverandering het leven en de families van veel mensen in toenemende mate zal schaden. We zullen de gevolgen voelen op het gebied van gezondheidszorg, werkgelegenheid, toegang tot hulpbronnen, huisvesting, gedwongen migratie, enzovoort."

De paus citeert ook de bisschoppen die bij elkaar kwamen voor de Synode over de Amazone: "Aanvallen op de natuur hebben gevolgen voor het leven van mensen." En de Afrikaanse bisschoppen als zij zeggen dat klimaatverandering niet langer een secundaire of ideologische kwestie is, maar een drama dat ons allen schaadt en dat "een tragisch en treffend voorbeeld van structurele zonde" manifest maakt.

Samenwerken op mondiaal niveau

In Nederland vraagt de bisschopreferent voor Kerk en Samenleving, mgr. De Korte, aandacht voor de boodschap die wordt uitgedragen in *Laudato si'* en nu wordt uitgebreid in *Laudate Deum*. Hij zegt na een eerste kennismaking met de nieuwe exhortatie: "Paus Franciscus doet een hartstochtelijke oproep aan de wereldgemeenschap om gezamenlijk vaart te maken en de klimaatcrisis versneld aan te pakken. De paus spreekt als geestelijk en moreel leider. In de titel van zijn exhortatie: *Laudate Deum/Prijs God* komt dat tot uitdrukking. Want de mens die de plaats van God wil innemen wordt de ergste vijand van zichzelf (LD 73). God is de Schepper en eigenaar van

deze wereld.”

“Wij staan voor de opgave om op mondiaal niveau samen te werken en het algemeen belang en de toekomst van onze kinderen als uitgangspunten te nemen. Internationale afspraken moeten beter worden gecontroleerd. Het ontbreken van sanctiemechanismen toont de zwakheid van de huidige internationale politiek. De paus hoopt dat de komende klimaatconferentie van Dubai een positieve doorbraak kan bewerkstelligen (LD 54).”

Kijk voor meer informatie ook op Laudatedeum.va.

[Lees hier Laudate Deum](#) (onder meer Engelse vertaling).

Aan de Nederlandse vertaling wordt gewerkt.

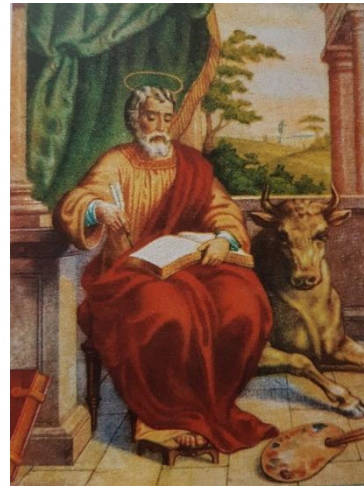

— APOSTOLIC EXHORTATION —
LAUDATE DEUM
— *Of the Holy Father Francis* —
To all people of good will on the climate crisis

HEILIGEN

Lucas de Evangelist 18 oktober

Lucas, evangelist en schrijver van de 'Handelingen der apostelen', was waarschijnlijk een Syriër van geboorte. Syrië heeft nog steeds een grote christelijke gemeenschap: vijftien procent van de inwoners is christen. Zij hebben de beschikking over een heel bijzonder aandenken aan Lucas: in de buurt van het oasedorp Ma'lula ligt een belangrijk bedevaartklooster. Het cultusobject is een portret van Maria dat door Lucas zou zijn geschilderd. Lucas heeft als bijnaam 'de Evangelist' om hem te onderscheiden van elf andere heiligen met deze naam.

Mogelijk heeft de wieg van Lucas de Evangelist gestaan in de stad Antiochië. Zijn oorspronkelijke beroep was arts, en volgens een in de zesde eeuw voor het eerst opgetekende legende kon hij ook aardig schilderen. Het verhaal wil dat hij Jezus en Maria een paar keer heeft geportretteerd. Een beroemd Mariaportret wordt vereerd in Santa Maria Maggiore in Rome. De Byzantijnse keizerin Eudoxia zou dit door Lucas gemaakte portret van de Heilige Maagd Maria hebben teruggevonden. Een ander legende verteld dat Lucas het beeld (in feite uit de twaalfde eeuw) van de Zwarte Madonna heeft gemaakt dat wordt vereerd in de abdij van Montserrat bij Barcelona.

Dokter-schilder Lucas was eerst heiden, maar bekeerde zich. Hij was vanaf de jaren 50, 51 een trouw helper van de apostel Paulus. Lucas vergezelde hem op zijn tweede en derde missiereis. Na de dood van Paulus in 67 zou hij zijn werk hebben voortgezet in Achaia en Bithynië. Het feit dat hij arts was, is ook niet zonder gevolgen gebleven. In zijn evangelie laat hij Jezus zeggen: 'Niet de gezonden hebben een dokter nodig, maar de zieken.' Hieruit heeft zich de christelijke naastenliefde gericht op de zieke mens ontwikkeld. De beroemde parabels over Lazarus, de barmhartige Samaritaan en Dismas, de goede moordenaar, komen eveneens uit zijn evangelie.

Een legende meldt zijn dood op 84-jarige leeftijd in de Griekse streek Boeotië. Hij zou daar vreedzaam zijn ingeslapen. Ook in Efeze in het huidige Turkije wijst men een Lucasgraf aan. Andere bronnen laten hem bisschop worden van Thebe. Zijn gebeente werd in de vierde eeuw vanuit Thebe naar Constantinopel overgebracht en daar bijgezet in de kerk van de Heilige Apostelen. In de Middeleeuwen kwamen enkele relieken in Padua terecht.

Deze translatie had plaats op 18 oktober; dit werd vanaf de pauselijke erkenning in 1177 de feestdag van de evangelist. Op grond van de legende is Lucas de patroonheilige van de (kunst)schilders. Ook apothekers en artsen kunnen zijn hulp inroepen. Een aantal andere beroepen rekent ook op zijn bescherming, zoals goudsmeden, kunstenaars, beeldhouwers, boekbinders, slaggers en stickers.

Lucas wordt schrijvend in het evangelieboek afgebeeld. Als hij met een duif is vereeuwigd wil dat zeggen dat de Heilige Geest hem inspiratie influistert. Het symbool van deze evangelist is een rund. Het waarom daarvan is niet helemaal duidelijk. Het zou de geduldigheid en de trouw van Lucas symboliseren. Maar het kan ook verwijzen naar de vier mythologische oerdieren die in het Oude Testament voorkomen en die de vier hoekfundamenten van de wereld zijn. Daarnaast wordt Lucas ook veelvuldig voorgesteld terwijl hij bezig is Maria en haar kind te schilderen. Dit motief is te vinden bij onder meer Maarten van Heemskerck (Frans Halsmuseum, Haarlem).

Met de komst van Lucas kunnen we er niet meer onderuit: de winter is nabij: "Sint Lucas is de portier van de winter." In een ander gezegde wordt er al rekening mee gehouden dat het op zijn feestdag heel koud kan zijn: "Als Sint Lucas zijn mantel draagt, vriest het dat het kraakt." Boeren zullen het land op moeten, want: "Wie met Lucas rogge zaait, het jaar daarop met genoeg maait."

Lucas is een verkorting van Lucanus, dat 'afkomstig uit Lucanië' betekent.

Voornamen: Loek, Loeks, Luck en Luuk.

Achternamen: Lucasse, Lucassen, Lukasse, Lukassen, Luken, Lukus, Luijken.

(Uit: 366 Heiligendagen van P. Spapens en K. van Kemenade blz 374, 375)

BEZINNING

BIDDEN DOEN WE OM AAN IETS DEEL TE HEBBEN

Zoals een boom niet zonder aarde kan,
zoals een rivier een bron nodig heeft,
zo heeft de menselijke ziel iets nodig wat groter is dan zichzelf;
zonder dat zou de ziel verdorren.
Bidden is wat anders dan praten.
Wanneer we praten delen we elkaar iets mee;
wanneer we bidden hopen we deel te krijgen aan iets.

- Abraham Joshua Heschel -